

Олійник Уляна Миколаївна,
*асистент кафедри міжнародного та європейського права
Хмельницького університету управління та права*

СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Формування України як сучасної демократичної, правової держави безпосередньо пов'язано з розвитком освіти. Разом з тим розуміння певною кількістю керівників органів державної влади і місцевого самоврядування процесів у системі освіти в контексті глобалізації потребує подальшого вдосконалення.

У сучасному світі роль освіти переосмислюється в тому сенсі, наскільки вона готує людей до життя у складному, взаємозалежному і дуже мінливому світі. Освіта розглядається як позитивний процес, необхідний не просто щоб підвищити свій освітній чи кваліфікаційний рівень, але й щоб бути здатним адаптуватися і перелаштуватися у світлі нових вимог виробничої і суспільної життєдіяльності. Нове бачення освіти в забезпеченні суспільного прогресу стає підставою для її радикальних трансформаційних змін, її загальної концепції, у змісті: формах організації, управління та фінансування [2, с. 14].

Вирішення проблем трансформації освіти можливо лише на рівні загальнодержавної стратегії, розробленої і прийнятої на підставі визначення пріоритетів, що відповідають загальнолюдським цінностям, та передбачає реальні механізми для її впровадження. Держава не просто коригує і спрямовує розвиток освітньої сфери, а загалом формує її зміст, структуру, визначає стратегічні напрями розвитку. Державна стратегія розвитку освіти своїми засадами повинна мати чітке усвідомлення того, що освіта – це поле здійснення соціально-економічних інвестицій, що мають надзвичайно важливе значення для забезпечення сталого розвитку суспільства [1, с. 54].

Економічний розвиток країни вимагає підвищення продуктивності праці всіх зайнятих, потребує від них вміння використовувати сучасні технології, бути творчими і адаптивними. Без володіння сучасними знаннями ці проблеми не вирішити. Призначенням освіти є також підготовка людей для громадянства, забезпечення передачі знань і культури від одного покоління до іншого, розвиток здібностей і талантів індивідів.

Освіта не може розглядатися як така, що лежить тягарем на державному бюджеті і не пов'язана з економічним розвитком країни. Необхідно, щоб не тільки сама концепція освіти, а і відповідна політика формувалися таким чином, щоб систематично інтегрувати ці величини одна з одною та з виробничим сектором. Інвестиції в освіту мають довгостроковий ефект, вони не приносять негайного результату. Недостатнє інвестування в освіту може негативно позначитися на структурі ринку праці і на соціально-економічному розвитку через 20–40 років. Ці інвестиції повинні бути захищені в часі від криз, спаду чи структурних зрушень [2, с. 67].

Видатки на освіту не повинні залежати від економічної ситуації в країні. Гарантування достатніх обсягів фінансування освіти має полягати не тільки у законодавчому закріпленні, а й у суворому дотриманні обов'язкової норми.

Ефективність діяльності будь-якої системи, і освіта тут не виняток, певною мірою залежить від обсягів фінансування, але визначальним моментом виступає державна політика. Саме вона є стрижнем, провідною віссю, що визначає генеральний напрям, динаміку розвитку та функціонування. В Законі України «Про освіту», як і в інших важливих документах, виступах Президента, чітко означено пріоритетність освіти у проведенні державної політики: «Україна визнає освіту пріоритетною сферою соціально-економічного, духовного і культурного розвитку суспільства» [3, с. 42].

Стратегічні завдання розвитку та реформування системи освіти в Україні на початку 90-х років були сформульовані в Державній національній програмі «Освіта. Україна XXI століття», прийняття якої стало важливим кроком у процесі реформування української освіти, але, засвідчивши актуальність порушених питань і задекларувавши нагальність їх вирішення, цей документ, на жаль, не мав конкретного механізму їх здійснення та контролю [3, с. 15].

В період 1993–2000 рр. в основному завершилися процеси перебудови системи освіти на нових, демократичних засадах, відбулися суттєві зміни в організації освітньої діяльності, управлінні, фінансово-економічному механізмі. Стратегію і основні напрями розвитку системи освіти України у першій чверті XXI століття визначає прийнята на Всеукраїнських зборах освітян в жовтні 2001 року Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті, згідно з якою «в Україні має стверджуватися стратегія прискореного, випереджувального інноваційного розвитку освіти і науки». Втілення в життя державної стратегії розвитку освіти має бути спрямоване на перетворення цієї галузі на реальний фактор сталого економічного та соціального поступу країни [1, с. 17].

Економічна віддача від освіти найбільш прямо знаходить свій вияв у сфері підготовки кваліфікованої робочої сили. Стратегія розвитку системи освіти визначається державою в особі її виборних і виконавчих органів та органів громадського самоврядування. Водночас сам по собі інститут держави не може залишатися незмінним в новому соціальному сценарії, в тому числі і відносно освіти. Роль держави залишається вирішальною у сфері освіти, саме держава за допомогою не тільки прямого контролю, а й непрямих методів економічного, правового, організаційного впливу має можливості визначати розвиток цієї галузі, тим самим забезпечувати збереження і примноження національного потенціалу освіти.

Освіта може допомогти нашій країні в досягненні високих економічних, соціальних і культурних цілей. Вона може відкрити сучасним поколінням набагато більше можливостей для участі в реальних досягненнях економіки і суспільства в цілому, стати основою відтворення інтелектуального, духовного потенціалу народу, національного відродження, становлення державності та розбудови демократичного суспільства в Україні.

Використані джерела:

1. Каленюк І. С. *Освіта в економічному вимірі: потенціал та механізм розвитку* / Каленюк І. С.–К.: Ін-т вищої освіти АПН, 2001. - 326 с.
2. Куценко В. І. *Економіка освіти : [навч. посіб.]* / Куценко В. І. – К. : Міленіум, 2003. – 105 с.
3. Ніколаєнко С. М. *Освіта в інноваційному поступі суспільства* / Ніколаєнко С. М. – К. : Знання, 2006. – 207 с.

Оліх Галина Іванівна,

*старший викладач кафедри економіки та управління Хмельницького інституту
ПраТ “Вищий навчальний заклад “Міжрегіональна академія управління персоналом”*

ДЕВАЛЬВАЦІЯ ГРИВНІ ЯК НАСЛІДОК ВАЛЮТНИХ КОЛИВАНЬ

З кінця 2013 року фінансовий ринок України розвивається у вкрай несприятливих умовах загострення соціально-політичної ситуації, що покликало за собою загострення вже існуючої фінансової кризи в країні. Курсові коливання на валютному ринку країни безпосередньо відобразились на кількісних та якісних параметрах функціонування її економічної системи. Девальваційні процеси негативно вплинули не тільки на умови зовнішньої торгівлі, а й на рівень доходів населення країни, стабільність функціонування банківської системи тощо. Саме тому загострення ситуації на валютному ринку потребує детального вивчення.

Дослідженню особливостей функціонування валютного ринку та його впливу на реальний сектор економіки присвячено велику кількість праць таких зарубіжних та вітчизняних вчених як А. Маршалла, К. Кулкарні, П. Мессона, С. Магі, П. Кенена, Р. Манделла, О. Дзюблюка, В. Геєця, В. Міщенко, М. Савлука та ін.

Метою даного дослідження є виявлення та обґрунтування основних причин валютних коливань, що спричинило девальвацію гривні в Україні.